

4) ADAM SMITH: AN INQUIRY INTO THE NATURE AND CAUSES OF THE WEALTH OF NATIONS

DELITEV DELA

- učinki delitve dela: izboljšanje v produktivni moči dela, večji vpliv spretnosti in veščin
- najbolje se učinki delitve dela vidijo v majhnih manufakturah (zadovoljevanje majhnih zalog + majhno število delavcev)
- v velikih manufakturah (velike zaloge + veliko število delavcev) vsaka veja dela zaposluje veliko število ljudi
- v majhnih podjetjih delitev dela ni tako očitna kot v velikih podjetjih (primer majhnega podjetja: proizvodnja zaponk ('pin-making') → delavec ki za to ni izučen in nima izkušenj s stroji lahko naredi le eno zaponko na dan, zato pride do delitve dela, kjer vsak delavec naredi svoj del naloge)
- če obstaja primerna delitev dela je produktivnost znatno večja kot če bi proizvodnja delovala neodvisno in ločeno → poveča se produktivna moč
- delitev dela je večja v državah, kjer je največja stopnja industrije in napredka
- v kmetijstvu prav tako obstaja delitev dela, čeprav je le ta manjša kot v podjetjih (ker v kmetijstvu ne morejo popolnoma ločiti različnih vej dela)
- razvite države v kmetijstvu niso nujno bolj produktivne kot manj razvite države (ni tako kot pri industriji)
- povečanje v kvantiteti dela, ki ga lahko opravi enako število ljudi je posledica treh okoliščin:
 - a) povečana spretnost vsakega delavca povečuje kvantiteto njegovega dela (delitev dela reducira delo posameznega delavca na eno operacijo, ki je njegova edina naloga)
 - b) varčevanje s časom se ustvari s tem, ko delavcu ni potrebno menjati eno vrsto dela za drugega (ni potrebna menjava okolja ali orodja)
 - c) uvajanje strojev, ki so jih izumili delavci ali pa ljudje, ki se ukvarjajo prav z izdelovanjem strojev (te inovacije pospešijo in olajšajo delo)

PRINCIP, KI POVZROČI DELITEV DELA

- delitev dela izhaja iz človekovega nagnjenja po menjavi (to nagnjenje obstaja le v ljudeh; kadar želijo živali pridobiti nekaj od človeka, pritegnejo njegovo pozornost → včasih ljudje delujejo po istem principu)
- v civilizirani družbi človek potrebuje sodelovanje na visoki ravni (človek ni neodvisen od drugih)
- menjavo vzpodbuja samointeres, le-ta pa vodi v delitev dela (pomembnejše so razlike v talentu in izobrazbi kot pa naravne razlike → te razlike vsak posameznik izkoristi v svojo korist)

NARAVNA IN TRŽNA CENA BLAGA

- povprečna stopnja plač in profita v družbi je naravno regulirana z okoliščinami družbe (bogata, revna...), prav tako je tudi stopnja najemnine v družni naravno regulirana
- te povprečne stopnje se imenujejo naravne stopnje plač, profita in najemnine (v času in prostoru v katerem prevladujejo)
- naravna cena blaga: z njo lahko poplačamo samo najemnino, plače in pripravo blaga za trg (blago je prodano za toliko, kolikor je vredno → ne proizvajajo profita)
- tržna cena blaga: dejanska cena, po kateri je blago prodano (lahko je pod, nad ali enako naravni ceni blaga)
- tržna cena je regulirana z razmerjem med ponudbo in povpraševanjem (povpraševanje je bodisi učinkovito bodisi absolutno)
- če je ponudba manjša kot povpraševanje se tržna cena povečuje
- če je ponudba večja od dejanskega povpraševanja, se tržna cena niža
- kadar se ponudba in povpraševanje prekrivata, ostane tržna cena enaka naravni ceni
- naravna cena je centralna cena blaga